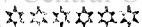

Nro. 3.

A' FELS. CSÁSZÁR, ÉS AP. KIRÁLY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indult Bétsből Pénteken Julius 10-ik napján 1812-dik
esztendőben.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

P r á g a.

Végezte a' Prágát már oda hagyott Felséges
vendégek' elmenetelek' előtt való időtöltészeknek,
és egyéb foglalatoskodássoknak: —

Junius' 25-dikén az itt lévő magános árva
házat méltóztatott meglátogatni, azután a' Piá-
risták' Collegiumának és az új vámépületnek
megnézésire ment maga Felséges Urunk. Estvéli
9 óraker közönséges asztal volt az úgy nevezett
Spanyol szalában. Az udvari tisztéken és egyéb
polgári s katonai rendenlívőkön kívül 2000 né-
zők' sokasága felségesítette ezen vacsoát, kik
czédula mellett bocsátattak-bé, és a' kiknek
számokra különös állások voltak készítve. —

A' Frantzia Császárné ő Felségezek valami

egésségbéli változása miatt, Junius' 26-dikán nem mentek - ki a' kastélyból a' F. vendégek. —

Jnnius' 27-dikén magános audientziákat adni méltóztatott Császár ő Felsége. Délután az itt lévő aszszonyok' klastromát méltóztatnak meglátogatni a' Felséges Vendégek. —

A' következő napon (28-dikban) gyermekek' bálja tartatott Felséges Aszszonyunknál. —

Junius 29-dikén a' nem meszsze lévő Bubentkerthez tartozó vadász házban ebédeltek ő Felségek, a' hol népmulatsághoz vagy időöltéshez való készületek is tétettek volt előre, de a' melly a' rossz idő miatt elmaradott.

Junius 30-dikán az úgy nevezett *Kis Velenze* nevű szigetre méltóztatnak ő Felségek minden udvarnokjaikkal egyetemben menni, melly sziget Stutzosok szigetének is nevezetik, azért, hogy ezek ott szokták magokat gyakorolni és idejüket czéllövéssel tölteni. Ő Felségek a' partnál dobok' és trombiták' harsogása által fogadtatván, onnét hasonló muzsikai kartól kísértetve, erre az alkalmatosságra öltözött hajós legényekkel meg rakatott hajókon vitették által a' szigetre. A' Stutzos kar és a' polgári fegyveres sereg pompás öltözetben állva kettős sort formált a' sziget partjától fogva a' lövő helyig, a' melly között oda sétáltak a' Felséges Vendégek. — Az egy forrájú ruhába öltözködött ifjú leányok, virágot hinteztek ő Felségek előtt. Császár ő Felsége, és a' Császári Hertzegek, 's a' Szakszoniai Antal K. Hertzeg, magok is méltóztatnak lönni a' czélra, a' melly egy elmenő szarvast ábrázolt. Frantzia Császárné ő Felsége helyett a' *Würtzburgi* Nagy Hertzeg, Austriai Császárné ő Fel-

sége helyett pedig *Rudolf* ő Császári Hertzegsége, tették a' lövést. —

Ezen mulatság után elébb vissza a' kastélyba vatsorára, onnét pedig azután a' feljebb említett vadász házhoz mentek - ki ő Felségek, a' hol most, az azelőtt való napon a' rossz idő miatt elmaradott népinnep vagy mulatság tartott, a' melly a' kies kerti vidéknek igen pompás megvilágosíttatásából, a' kies vidéknek külömb külömb részein zengedező muzsikából, ugró és egyéb ilyen mesterségek' mutatásából, tűzjátékból, mellyet *Stumer* úr a' Bétsi tűzjátékos készített, és bálból állott.

A' Felséges Udvar ezen mulatságokat a' vadász háznak ablakaiból szemlélni méltóztatott, 's azokban megelégedést találni látszott.

Julius' 1-ső napján reggeli 6 órakor elkövetkezett végezetre a' Frantzia Császárné ő Felsége innen való elindulása, a' Császár ő Felségétől és a' Würtzburgi Nagy Hertzegtől kísértetvén. Az ő Felsége innen való elindulása azon solennitásokkal ment véghez, mellyekkel ide való megérkezése és bájövetele. Császár ő Felsége Egerig kísértetel Frantzia Császárné ő Felségét.

A' Felséges Urunk' vissza felé való útazására következő éjjeli Státziók vóltak határozottatva: Julius első napján éjjel *Schönhof*, 2-dik, 3 dik, és 4-dik napján *Karlsbad*, 5-dik napján *Franzensbrunn*, 6-dikán *Miesz*, 7-dikén és 8-dikán *Klattau*, 9-dikén *Strakonitz*, 10-dikén *Gratsen*, 11-dikén *Guttenbrunn*.

Frantzia Császárné ő Felsége, a' Würtzburgi levelek szerént, Julius' 5-dikén Bambergben hál-

ni, 6 d'ikán Würtzburgba érkezni, 's ezen hónapnak 12-dikéig ott maradni szándékszott.

Magyar Ország.

Ungvár, Jun. 24-dikén. E' hónap' 18-dikán nemes Megyénknek itten Ungváron köz gyűlése tartatott Méltóságos Nagy Lónyai *Lonyai Gábor* Cs. K. Kamarás, Sz. István Rendjének Vitéze, Megyebéli Administrátor Úr ő nagysága előlülése alatt, a' midőn több fontos tárgyak között Tekintetes *Fekete Imre* Assessor, és itt való Gymnasiumbéli Director Úrnak ő Felségétől küldetett arany emlékeztető melykép a' melyére függesztetett-fel. Ugyan is tisztelt Administrátor Úr ő ngysága az öszsze gyülekezett Siátusok és Rendek előtt, az azeránt hozzája, mint ezen dologra kirendelt Királyi Commissariusshoz útasított petsétes levelet felolvasta, azután rövid beszédje után a' Directornak a' melyre kötötte azon Királyi ajándékot, ezt követték a' vívát kiáltások; azután kikérte magának a' T. Director Úr, hogy egy kis ideig óráthasson, és egy igen fontos és velős deák beszédet tartott, Felséges Urunknak hozzája, és más hív alattvalóihoz mutatott kegyelmét érzékeny szavakkal lerajzolván. Ezek után más tárgyak fordúlván-elő, a' többi nyomos dolgok között a' tehén húsnak fontjaokrajtzárról 12 kr-ra váltó czédula szerént emeltetett-fel.

Medárd napján délután itt is elkezdődött az esső, és más nap délig tartván a' szomjús földünköt jól megáztatta, 8 nap múlva ismét ezt mivelte, más 8 nap múlva hasonlóképpen. És így nállunk a' Medárd napja nem tudja meg azt a' régi szokását, hogy 40 napig minden nap al.

kalmatlankodjon a' mezei gazdáknak az essőzés-
sel, hanem éppen kedvünk szerént jár az idő,
úgy, hogy essős időben kaszálhatunk, jó időben
pedig gyűjthetünk; de a' termő plántáknak is
éppen e' kell, mellyre nézve a' Felséges Isten'
kegyelméből bő esztendőt remélhetünk.

A' múlt hónapnak Májusnak vége felé történt,
hogy két ember, két ökrös szekeren Szerednye
tájékáról Ungvár felé pípázva jövéen, az
út mellett lévő vendégfogadóba bétértek, a' szeke-
ret a' szolgálával az út mellett hagyván. Kevés
idő múlva a' szekéren lévő szalma, és az ökör'
étetésére való széna meggyúl. Az ökör megijed
és szaladásra veszi a' dolgot. Minthogy pedig
szél is fújt, és a' láng az ökörnek hátulját per-
selte, haszonlan futott utánna mind a' szolga,
mind a' gazdák, míglen más emberek elejébe fut-
ván az ökörnek, a' szekeret az ástokba fordították-
bé, de már akkor csak a' négy kerék maradt
épségben.

Cseh Ország.

Prága-ból Junius 23-dik napján. Ebben az
Országban is, nevezetesen a' mi környékünkön
nagy szüksége van a' pénznek, töbnire csak a'
réz krajczárok, 's egyéb régi pénz' nemei forog-
nak kéren, a' béváltó tzedulák is ritkán jelen-
getik magokat. — Az élet' árra már alább szál-
lott, Prága és Melnik tájékán ezelőtt a' gaboná-
nak köble 16 forinton ment, most már 11, vagy
12 forinton is lehet venni, mellynek két oka
van, egyik a' pénznek szűk volta, a' szegény
embernek nem lévén pénze nem vehet, melly
miatt az országban szerte széllyel kéregető em-
bereknek száma igen nagy, éppen mint 1805-dik.

ben, a' midőn a' gabonának köbli, aratás előtt volt 50 forint. Másik oka a' bő termés, melly közönségesen vévén, hálá legyen a' kegyelmes egeknek, az egész országban igen szép. Melnik táján a' szőlők igen nagy reménységgel táplálják a' szőlős gazdákat, a' kik el merik mondani, hogy nem emlékeznek olly bőv termésre, mint a' milyen az idei, mivel némelly szőlő tőkéken 50 sőt 60 szőlő gerezdeket is megszámlálnak, úgy, hogy kéntelenek némelly gerezdeket letördelni, mivel a' szőlőtő el nem bírná, ha megérnek. — A' rétek is az idén nagy bőv séggekkel ontották ki magokból a' fűvet, széna is bőven leszen, tsak éppen semmi féle gyümölts nem termett az idén, s. a. t.

Frantzia Birodalom.

A' *Gazette de France* nevű Párisi újság' megjegyzése szerint, Hertzeg Rivoli (Marschal Massena) mostanában, Frantzia országának déli részében lévő *Eaux-Bonnesi* ferdőben tartózkodik.

Olasz Ország.

Róma Jun. 18-dikán. Ő Felsége IV-dik Károly, volt Spanyol Király és Familiája, ma este ide megérkeztek, és a' *Borghese* palatába szállottak-bé. Ő Felségeknek a' Kormányozó Generális és a' Préfektus eleikbe menvén, ezek által kísértetek-bé a' városba. Úgy látszott, hogy igen megelégedve legyenek Király és Királyné ő Felségek ezen új lakóhelyekkel. Igen jól vannak ő Felségek.

Nápoly Jun. 15-dikén. A' *Vesuvius* hegy, melly már néhány esztendőktől fogva tsendeszen viselte magát, Junius 12-dikén ismét hirtelen

lármázni kezdett. Az ő belső részéből délelőtti 9 óra tájban nagy zúgás hallatott, melly után hamú és füst fellegek kezdettek a' száján felfelé tekergődni. Egy órányi idő múlva eltsendese-
dett: hanem 11 óra tájban ismét nagyon bőgni kezdvén a' gyomra, a' szája már most tüzet és füstöt okádott, melly egészszen el fogta a' hori-
zont. Junius 13-dikán és 14-dikén ismét halga-
tott, hanem 15-dikben, mikor ez a' levél meg
indult onnét, ismét hozzá fogott vólt a' szörnyű
okádáshoz.

Rénusi Szövetség.

Dresdéből írják, hogy Gróf *Gottorp* Junius 22-dikén éjjel 2 1/2 órakor oda érkezett — azon-
nal az ott lévő Dánus Követhez Gróf *Lukner*hez
ment — véle sokáig beszéllett — 's onnét még
az nap estve *Töplitz* felé útnak indult.

Inshruban Junius 26-dikán ismét egy szál-
lívány igen szép paripák érkeztek meg oda a'
Nápolyi Király számára, a' honnét más nap a'
nagy ármáda felé tovább indítottak.

A' fegyveres seregek még most is gyülekez-
nek a' hadakozásnak mezeje felé. *Frankofurtu-*
mon Junius' 27-dikén és 28-dikán, 1800 embe-
rekből álló Frantzia tsapat utazott által, a' melly
könnyű lovasságból és kapásokból (*Sappeurs*)
áll.

Jeromos Westpháliai Király egy hirdetést
tétetett közönségessé, mellynek summás fogla-
latja abban áll, hogy azon rendkívül való köl-
tségek miatt, mellyeket az Ország' mostani álla-
potja szükségessé teszen, szükségesnek ítéli ő
Felsége, hogy alattvalóit meg nagyobbított adó-
val terhelni ne kényteleníttessék, új költsönnek

40
felvétettetését rendelni, és annak az alattvalók között való elosztattatását a' szerént elrendeltetni, mint az, az 1808-béli költsönnek felvétettetésekor történt. Ez az új erőltetett költsönözés 5 millió Frankokból fog állani.

Elegyes Dolgok.

A' *Napoleon* Császárt fő hadi szállásán mondják lenni: a' Pruszszus Király résziről Generális *Krusemárkot*; a' Szakszoniai Király résziről Generális Báró *Watzdorfot*; a' Dánus Király résziről Generális és Camerárius *Waltersdorfot*.

A' múlt télen a' békességes alkudozásokra nézve Bukarestbe küldött Serviai Követekekről azt írják Belgrádból, hogy oda Junius 7-dikén vissza érkeztek, 's ágyú dörgéssel fogadtattak. Azt mondják, hogy igen kedves vigasztalással bocsátotta-el őket az Orosz fő Vezér *Kutusow* magától, 's hogy a' magok Előljárójókhöz *Czerny Györgyhöz* is nagyon hízelkedő levelet hoztak tőlle. Az óta ismét hadi készülétek vétettek észre Belgrádban.

Pethion és *Christoph* Királyok még verakednek *St. Domingo* szigetin az uralkodás felett. *Pethion* nem régen egy Generálist, 3 Oberstert, és 1200 lovas katonát fogott-el a' *Christoph* táborából. Most *Port-au-Prince* városát ostromolja *Christoph*, a' hova *Petiont* 12,000 emberből álló őrző sereggel bészárta. *Christoph* kerekekre alkalmaztatott házat hordoztat az ármáda után a' maga számára. — Kétség kívül ezeknek is az Európai közönséges békesség fogja meg mondani, hogy melyik marad közzülök Király, vagy fog-é valamelyik a' maradni.

Napoleon Császár Dresdában 49 személyek.

nek kegyelmezett - meg , a' kik golyóbisra voltak ítéltetve , és Moguntziában ültek fogházban. Jun. 25-dikén kapták vissza szabadságokat, melly után a' *Wéseli* tartalék tsoporthoz adattattak minnyájok.

Császári fő Lovászmester Generális *Cautia-court* volt az a' Követ, a' ki felől írtuk, hogy Napoleon Császártól az Orosz Császárhoz küldettétvén, az ő küldetetésének is tsak annyi fogamatja lett volna, mint ő előtte a' Generális *Narbonnéjének*, a' melly után a' Frantzia seregeknek a' Warschauer Hertzegség' leg végső szegeletére való előnyomulásokat, 's az ő *Niemenen* által lejendő meneteljekhez való készületeiket illető Proklamátzió, kiadattatott.

A' Westpháliaíj Király, kinek fő hadi szállása Junius' 17-dikétől fogva *Puttuskban* volt, Junius' 21-dikén *Ostrolenkába* érkezett, a' hol a' nagy ármáda' jobb szárnyának egy része tanyázik.

Gróf *Gottorp Julius*' 1-ső napján a' Ménusi Frankofurtumba érkezett Szakszoniából. Azt mondják, hogy ismét vissza megy' Helvétziába.

Ugyan ott, t. i. Frankofurtumban, a' Frantzia Császárné ő Feiségét is minden órán várták vissza *Páris* felé.

Dresdából írják, hogy a' Szakszoniai seregek, mellyek eddig *Lublin* körül tanyáztak, onét elmenvén *Warschau* körül telepedtek - meg. Azokon a' Szaktzoniai útakon, a' mellyeken élés magazinok vannak felállítatva (Etappen), még szünetlenül takarodnak a' minden féle fegyveres tsoportok, tartalékok, 's egyebek.

Melly magas gráditsra lépett légyen Angliában a' literatúrán való kapás' dolga, mutatja egy könyvkótyavetye, mellyet Hertzeg *Roxburth* tartott nem régiben. Egy megítéltetett gonosztévőkől álló gyűjteménye volt a' Hertzegnek, mellynek darabjait egyenként meg lehet venni 2 kr. on Így együtt, t. i. össze gyűjtve, 94 font Sterlingeken (valami 100 forint pengő pénzen) adattak el. A' *Speculum mundi*, 1480-béli nyomtatás, negyedfél ezer forintoknál drágábban kelt-el. Egy tengeri kalendaríom, 1503-dik esztendőbéli nyomtatás, mellyet a' Hertzeg maga valami 20 forinton vett volt, 1100 forinton ment-el ezen kótyavetyén.

A' Londoni *Biblia - Társaság*, melly a' végre állott össze, hogy a' Bibliát a' világnak minden esmeretes nyelvein nyomtattassa és terjesztesse, a' hozzá tartozó külső országiakon kívül tsak Angliában, Skotziában és Irlandiában 70 kisebb (filia) társaságokat számlál. Tsak 1811-ben 35,690 egész Bibliákat, és 70,733 Újtestamentumokat osztatott-ki nyomtatásban.

* * *

Tarlózasok az 1798 dik esztendőtől fogva 1810-dikig tartott Frantzia táborozásokból. *Larrey* nevű Generális Chirurgusnak jegyzései szerint a' ki ezeket Párisban a' folyó 1812-dik esztendőben nyomtattatta-ki, és a' ki mind ezeknek szemmel látó tanúja volt. — Ezen nevezetes jegyzések között sokak találtak olyanok, mellyek aonak idejében nem fordultak volt elő az újságokban. Nem fogadják talám kedvetlenséggel venni olvasóink, ha olykorolykor, midőn minden napi történetek' dolgában fogyatkozásunk leszen,

szószaporítás helyett mi is kiadunk újságleveleinkben ezen fő Chirurgus jegyzései között némely darabotskákat. —

Az Egyiptomi és Syriai táborozás; 1798-

tól fogva 1801-ig: —

Az 1798-dik esztendőben Május' 19 dikén este történt (itt mindenütt *Larrey* beszél), hogy az expedízióra kirendeltett nagy hajós sereg a' Touloni öbölből kivezett. A' hadi és szállító hajók egyenként, igen szép tábori muzsikálással mentek - el az *Orient* nevű admirálsi hajó előtt, a' mellyen ültem magam is. A' 21-dik nap Máltához érkezvén, Jun. 18 dikáig ott maradtunk. Jul. 1-ső napján Aalexandria eleibe érkezünk, a' hol valami 10,000 embert kiszállítván néhány órányi verekedés után a' várost elfoglaltuk. Valami harmadfél száz embereink kaptak sebet, kik között voltak Generális *Kleber* és *Menou* is, és a' kiknek én minnyájoknak a' Kaputzinus klastromba való beszállítatásokra módot találtam. Ispotályi szerek dolgában azonban nagy fogyatkozásunk volt, minthogy azon hajónkat, mellyen ezek találtattak, az Anglusok elfogták volt. Seregeinknek azon része, melly az Alexandriai omladékokon hált, sokat szenvedett a' skorpióktól, a' mellyek sok katonáinkat meg mardózták: de könnyen gyógyúltak. —

A' fő vezér (akkor Generális Bonapárte, most *Napoleon* Császár) Julius' 6-dikán útnak indúlt seregeivel *Kajro* (Cairo) felé. Elől a' *Desaix*, bal felől a' tenger mellett *Rosette* felé a' *Dugue* osztályaik mentek; az utolsó *Resette* városát elfoglalván, vígyázó tsapatokat küldözött

a' *Deltára* (fel felé a' *Nilus* ágai között) hogy a' több seregekkel való közösülését fenntartsa. Mi a' többek, elől a' fő vezér, víz nélkül és nem igen sok eleséggel, a' puszta előre indultunk. Ez az irtóztató út öt napokat tartott, a' melly idő alatt minnyájunk minden különbség nélkül szenvedett. Leg erősebb embereink elhullottak a' napnak égető hévsége és az eleven szénhez hasonlító homok miatt. Leg rettentőbb gyötreelmet okozott az a' megsalattatás, midőn az ármáda a' véghetetlen kiterjedésű térségen vizet képzelt maga előtt látni, a' hol ez tsep víz sem volt. Sok katonáink úgy el fáradtak 's olly erőt vett rajtok a' kétségbeesés, hogy semmi segítségem által nem lehetett rajtok segíteni. Az ilyenek úgy szölván egy szempillantásban kímúltak; a' melly halálnak neme igen tsendesnek látszott lenni, én leg alább egy embertől tudakozódván, azt felelte, hogy ő kimondhatatlan jól érzi magát. Az ilyenek közzül is tsakugyan sokat megtartottam egy kevés vizet, néhány tsepp megédesített borspiritust, néhány tsepp naphtát, és Hoffmann tseppjeit adván. bé nékiek. Ehez a' sok inséghez járult, hogy szünetlenül nyüzsgöttek körülöttünk az Arabsok. Jaj volt annak a' katonának, a' ki tsak egy kevésbé eltért a' líneától, mert e' bizonynal megöletett, vagy elfogattatott azoktól. —

Végzetre eljutottunk az Egyiptom' belső részén lévő első helységhez, melynek *Damanhour* a' neve, a' hol vizet, gyümölsöt 's egyéb eflét találván, magunkat az irtóztató útazás után kinyugottuk. Ez a' rövid nyúgvás tökéletesen helyre állította az ármádát. Itt egy arabs ló a'

fő Generálist meg rúgván, a' jobb lábán meglehetősen kemény contusiót kapott. Olyan szerentsés voltam tsakugyan, hogy, bár mi terhesnek látszott is az utazás és szüntelen való foglalatoskodás miatt annak meggyógyulása, minden abból következhető rosszaknak eleit vettem. —

Hátunk megé hagyván Damanhourt, az armáda' első tsapatját, mellynél a' sebesekek együtt magam is voltam, minden felől körül vettek a' Mamelukok és Arabsok. Ha a' *Desaix* osztálya segítségünkre nem sietett és Oberster *Dupas* (most Generális) olyan jó fordulásokat nem tett volna, a' milyeneket tett, oda lettünk volna. Így jutottunk el *Komanieh* mellé, a' hol a' Nilusnak meglátására örömünkben tsak nem elragattunk. A' katonák rakásonként rohantak reá, és itak belőlle. Az alatt az ezen vízen felé evező hajóink is megérkeztek ezen városhoz az Admirális *Perré* vezérlése alatt, mellyeknek azután a' mi menetelünk szerint kellett intézni evezéseket, hogy mindenkór a' tájon legyenek, a' hol seregeink. —

Már most a' Nilus mellett nem volt annyi nyomorúsággal összehöttelve az útunk, mint eddig. Egész mezőket találtunk görög dinnyével béborítottatva; feredezhettünk is minden este, a' melly nekünk igen jól esett. Julius 13-dikán reggel *Chebreise* mellett Mameluk seregre találtunk, mellyel keményen meg kellett verkednünk. Ők sok embert vesztek; a' mi vesztesünk valami húsz emberből állott. Hajós seregekünknek is ki kellett a' verekedésü állani, melly miatt némely sebeseink és betegeink a' hajókon megölelettek. A' következő napon is-

mét találkoztunk ezen Mameluk sereggel, 's igen véresen megverekedtünk vélle. Igen sok Mamelukok elhullottak; a' többek elfutottak. Közzülünk is 270 emberek kaptak igen terhes sebet, kiknek számokra én Giczében igen derék ispotályt állíttattam - fel. Az ármáda nagyon szenvedett hasmenésben (diarheában), de a' mellynek nem a' volt az oka, mint erősítettett, hogy a' Nilus vizéből ittak a' katonák, hanem hogy sok görög dinnyét ettek, melyhez járult az éjjeli híves levegő is. Végezetre Jul. 25 dikén Kajróba érkezünk. Gondolni lehet, melly nagy könnyebbséget találtunk ezen nagy és gazdag városban betegeinkre nézve. —

Ibrahim - Bey, az Egyiptomi Bascha, az utóbb említett verekedés után *Syria* felé vonta volt - el magát, a' hova néki Aug. 5 - dikén a' fő Generális utánna indúlt. Mi, útunkat kettőztetvén béértük őtet *Saleyhe* mellett, éppen akkor, midőn azon iparkodott volna, hogy előttünk a' pusztára békaphasson. Lovasaink nagy tüzességgel reá tsaptak a' Mamelukokra, 's őket heves verekedés után meg futamtatták, a' kik igen sokat vesztek. Közzülünk is estek - el néhány, 's valami ötvenen megsebesedtek, többire kardvágást kapván. Itt leg először szemléltem a' Török edzésű kardnak rettenetességit. Némmelly sebeseinknek t. i. egész tagjai, másoknak nagy koponya darabjaik, vagy hátaiknak, vállaiknak, 's lábaiknak egész darabjaik, eltsapva voltak. Ezen győzedelem után vissza tértünk *Kajro* felé, a' honnét a' reánk nézve olly szerentsétlen *Abukiri* tengeri ütközetnek hírével előnkbe jöttek. A' napnak heves sütése, az éjtza-

kák' hívéssége által meggátoltatott kibőzölgés, az erős italokkal való mértékletlen élés, a' mértékletlen szerelmeteskedés, és a' poros úton való sok utazás miatt ezen időben sok szenvedést okozott a' szem nyavalya a' katonaság között; leg többet pedig a' Nilus' kiáradásának idejében: hanem a' jó orvosi szerek hathatósan segítettek rajta. —

Oktober' 21-dikén nevezetes támadást gerjesztettek Kajroban az oda magokat nagy számmal bélopott Mamelukok, a' kik között azonközben a' mi hamarjában özsze gyülekezett batalionjaink rettentő vérözönt tsináltak. Sokak elhullottak, mások elszaladtak, a' többek a' nagy templomba szaladván magokat sántzokkal körülvették, de a' hol a' fő Generális addig ágyúztatá őket a' felleg várból, míg magokat 24 óráknak eltelték után fel nem adták. Generális *Dupuy* a' mi Kajrói Komendánsunk volt a' támadás első áldozatja, a' ki egy lántsa szűrést kapván, barátjának *Junot* Generálisnak karjai között halt meg. A' mi invalidusaink' t. i. a' bennák' és vakok' száma, már most 150-re telt volt az ármádánál, kiket a' fő Generális Frantzia országba haza küldeni meg határozott. *Rosette* mellől Deczember közepén el is eveztek: hanem a' Siciliali partok mellé tsapván őket a' tenger, az oda való fanatikus lakosoktól megölettettek.

Én a' fő Generálissal Deczember' 22-dikén *Suez* felé indúltam. Utazásunk 3 napokat tartott egy nagy pusztán keresztül, a' hol égyetlenegy élőfát, egy Taxust láttunk. Az egész utat ember és állat tsontok fedik, mellyek szomorú bizonyysági az itt marháikkal egyetemben elveszett

vándorlóknak. Igen hideg lévén éjjelenként, ilyen tsontokat hordóttunk rakásra; 's ezeknek tüze mellett melengettük magunkat. A' fő Generális *Suezben* őrző sereget hagyván, a' városnak megerősítettése eránt rendelést tett. Én innét *Asiába* is által kísértem őtet a' veres tenger ágán a' tenger' befolyásának ideje alatt. Két tevéen lovagló *Áraksok* voltak vezetőink. A' két part valami öt fertály óra távolságra van egymástól. Némellyikünknek úszott a' lova, némellyikünknek csak a' hasáig ért a' viz. A' *Moses* forrásához is ellovagoltunk a' tulsó parttól néhány órányira; igen jó inni való vize van. Viszsa felé rész szerént szárazon rész szerént hajón útaztunk. A' szárazon valami hét mértföldet teszen a' kerülés. Viszsa felé evezésünk alkalmatosságával nem sokba múlt, hogy sokak el nem veszték közülünk. —

Kajróba való vissza érkezésünk után nem soká elkezdődtek a' *Siriai* táborozáshoz való készülétek. Nékem a' szállításhoz kívántató eszközökről kellett gondoskodnom; minthogy itt nem elég volt a' sebeseket békötözni a' tsatározó mezőkön, hanem bátorságos helyre is kellett őket az *Arabsok* elől vinni, 's enni inni kellett nekik adni. Tevéket gyűjtöttem össze nagy számmal, mellyeknek mind két oldalaikról olyan kosarak függöttek elastikus rúgókön, mellyeknek bőltső formájok lévén, ember hosszúságnyira kinyújtattathattak, úgy hogy mindenikben jól meg fért egy beteg ember. Ezen készülétek alatt eltölt *Januárius*, midőn az indulásra való parancsolatot a' fő Generális kiadatta.